

Әлеуметтік осал топтарды деструктивті идеологиядан қорғау

Терроризм, діни экстремизм және деструктивті идеологияның қауіптілігі мен одан сақтанудың тиімді жолдары

Бүгін біз әлеуметтік тұрғыдан қиын жағдайда жүрген адамдарды нысанаға алатын жат ағымдардан сақтану жолдарын талқылаймыз.

Алматы облысы Дін істері басқармасы

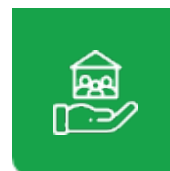

Әлеуметтік осалдық және идеология

Деструктивті ағымдардың психологиялық манипуляциясы мен

Қиындықта жүрген адамға — **«сенің мәселеңе біз жауап береміз»** деп уәде береді

Өзін жалғыз сезінген жанға — **«біз сенің отбасыңбыз»** деген жалған жылу ұсынады

Әділетсіздік көрген адамға — **«кінәлі**

Бұл көмек емес, бұл — адамды біртіндеп бағындыруға бағытталған **тұзақ**

1

Терроризм

- Күш қолдану идеологиясы және халықты
- Мемлекеттік органдардың шешіміне әсер ету практикасы

2

Экстремизм

- Қазақстанның конституциялық құрылысын күшпен өзгерту
- Діни, нәсілдік немесе ұлттық алауыздықты қоздыру

3

Деструктивтілік

- Бұзу, жою және бүлдіруге бағытталған мінез-құлық
- Әлеуметтік қарым-қатынастарды қирату әрекеті

Терминдер мен түсініктер

Қоғам мен мемлекет қауіпсіздігіне нұқсан келтіретін негізгі деструктивті ұғымдардың сипаттамасы

1

Бұрын қызықпаған **радикалды діни идеяларға** тереңдей бастауы

2

Жаңа сенімдерін ешбір **сынсыз қабылдап**, өзге пікірді мүлде тыңдамауы

3

Дұрыс деп санаған құндылықтардың кенеттен **«бұрыс»** болып өзгеруі

4

Өзін «таза», ал өзгелерді **«адасқандар»** немесе **«кәпірлер»** деп санау

Сананың өзгеру белгілері

Радикалды идеологияның әсерінен адамның айналасына және құндылықтарына деген көзқарасының өзгеруі

Мінез-құлықтық белгілер

Радикалды ағымдардың ықпалына түскен адамның күнделікті өмірдегі әрекеттері мен қарым-қатынасының өзгеруі

Отбасынан және достарынан **оқшауланып**, тек өз тобымен араласуы

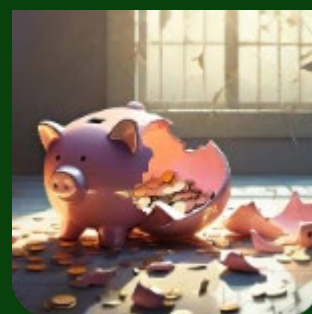
Кездесулері мен әңгімелерін **жасыруға** тырысу, телефонмен сөйлескенде абай болу

Кез келген сынға немесе басқа пікірге тез **ашуланып**, агрессия көрсету

Сыртқы келбетінің күрт **діни бағытқа** өзгеруі

Кенеттен ақшаның көбеюі немесе түсініксіз **қайырымдылықпен** айналысу

Азаматтық және туыстық борыш

Деструктивті идеологияның адамды қоғамнан, мемлекеттен
және өз отбасынан алшақтату зардаптары

КОНСТИТУЦИЈАЛЫҚ ЖӘНЕ АЗАМАТТЫҚ МІНДЕТТЕРДІ ОРЫНДАУДАН
БАС ТARTY

МЕМЛЕКЕТТІК РӘМІЗДЕРГЕ ЖӘНЕ ҰЛТТЫҚ-МӘДЕНИ ДӘСТҮРЛЕРГЕ
ҚҰРМЕТСІЗДІК ТАНЫТУ

НАМАЗ ОҚЫМАҒАН АТА-АНАНЫ «КӘПІР» ДЕП САНАП, ОЛАРҒА
ҚҰРМЕТ КӨРСЕТПЕУ

АТА-АНАСЫНЫҢ ЖАНАЗАСЫН ШЫҒАРУҒА ҚАРСЫ БОЛУ СЕКІЛДІ
РАДИКАЛДЫ ӘРЕКЕТТЕР

Жеке тұлғаның күйреуі

Деструктивті ағымдардың адамның санасына, психикасына және заңды болашағына тигізетін жойқын әсері

Манипуляция

Сана мен еріктің сырттан басқарылатын құралға айналуы

Болашақтан айырылу

Білім алу және қалыпты жұмыс істеу мүмкіндігінің жойылуы

Құқықтық салдар

Қылмыстық жауапкершілік және бас бостандығынан айырылу

Психологиялық зардап

Агрессия, фанатизм, қорқыныш және паранойяның қалыптасуы

Өмірге қауіп

Адам өмірінің құндылық емес, тек «ресурс» ретінде қаралуы

Қоғамдық бірліктің іруі

Деструктивті идеологияның қоғамдағы алауыздықты

Дін, ұлт және
көзқарас бойынша
қоғамдағы **бөлінуді**
тереңдету

Азаматтар
арасында
қорқыныш, күдік
және сенімсіздік
ұялату

Қоғамда
радикалды мінез-
құлықты
«қалыпты» ретінде
көрсетуге тырысу

Тәжірибесі аз
жастарды
адастырып, үгіт-
насихаттың
нысанасына
айналдыру

Отбасы, білім және
мәдениет сияқты
әлеуметтік
институттарды
әлсірету

Ұлттық қауіпсіздікке қатер

Терроризм мен экстремизмнің мемлекеттің конституциялық

- 1 Заңды билікті мойындамау және **Конституциялық құрылымды** бұзуға ұмтылу
- 2 Террористік актілер арқылы **қоғамдық тәртіпті** және қауіпсіздікті бұзу
- 3 Инфрақұрылымның бұзылуы және қауіпсіздікке жұмсалатын **шығындардың** артуы
- 4 Мемлекеттің халықаралық деңгейдегі **беделіне** нұқсан келтіру
- 5 Қоғамдық дамудың баяулауы және **реформалардың** жүзеге аспауы

Заң алдындағы жауапкершілік

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес экстремистік және

Бап	Қылмыс түрі
174-бап	Әлеуметтік, ұлттық, нәсілдік немесе діни алауыздықты қоздыру
179-бап	Билікті басып алуды насихаттау немесе жария түрде шақыру
182-бап	Экстремистік топ құру, оған басшылық ету немесе қатысу
258-бап	Террористік немесе экстремистік әрекетті қаржыландыру
259-бап	Террористік мақсатта адамдарды азғырып көндіру немесе даярлау
405-бап	Сот тыйым салған экстремистік ұйымның қызметін ұйымдастыру

Дін және заң

Қазақстандағы діни сенім бостандығын қорғауға және діни

- + Діни ұйым ашу үшін оны міндетті түрде **мемлекеттік органдарда** тіркеу қажет
- + Діни ұйымдарға **саясатпен** айналысуға және экстремизмді насихаттауға тыйым салынады
- + Діни шаралар кезінде **қоғамдық тәртіпті** және адамдардың тыныштығын сақтау міндетті
- + Діни әдебиеттерді тарату кезінде **заң талаптарын** (белгіленген орындарды) сақтау керек
- + Рұқсатсыз **миссионерлік қызметпен** айналысуға заң бойынша тыйым салынған

Террактілердің ащы шындығы

Ресми деректерге сүйенген терроризм зардаптары мен адам шығындарының статистикалық шолуы

18

Террористік іс-
әрекеттер

Қазақстан аумағында
орын алған жалпы
террористік оқиғалар
саны

106

Қайтыс болғандар

Террористік актілер
салдарынан қаза
тапқан адамдардың
жалпы саны

77

Жойылған
террористер

Арнайы операциялар
барысында жойылған

17

Қаза тапқан
қызметкерлер

Борышын өтеу кезінде
қаза тапқан құқық

12

Бейбіт тұрғындар

Қарулы шабуылдар
кезінде қаза тапқан

Терроризмге қарсы күрес тарихы

Қазақстан қалаларында орын алған қайғылы
оқиғалардың тізбегі және олардың сабақтары

1

2011-06-05

- Ақтөбедегі шабуыл
- Қару-жарақ дүкеніне және Ұлттық ұлан бөліміне шабуыл жасалды, 7 адам қаза тапты.

2

2011-07-17

- Тараздағы теракт
- Өзін-өзі жарып жіберген жанкештінің әрекетінен 7 адам

3

2016-06-05

- Ақтөбедегі қайталанған шабуыл
- Қарулы топ әскери бөлімге шабуылдап, нәтижесінде 7 адам қаза

4

2016-07-18

- Алматыдағы атыс
- Полиция учаскесіне шабуыл жасалып, 3 қызметкер мен 1 тұрғын қаза тапты.

Сыни ойлау —басты қорған

Сананы жат ағымдардың ықпалынан сақтаудағы аналитикалық ойлаудың маңыздылығы

Кез келген ақпаратты автоматты түрде қабылдамай, оны **талдай білу**

Ақпарат **көзінің сенімділігін** және оның нақты мақсатын бағалау

«Біз және олар» қағидасына негізделген **манипуляцияны ажырата білу**

Шешім қабылдауда эмоцияға емес, нақты **логикаға сүйену**

Деструктивті идеология сұрақ қоюды емес, **соқыр бағынуды талап ететінін есте сақтау**

Медиа сауаттылық

Интернет желісіндегі жалған діни үгіт-насихатты тану және одан қорғану тәсілдері

Жалған ақпаратты (**фейк**), үгіт-насихатты және манипуляциялық контентті тану

Діни мәтіндерді **контекстен жұлып алып** қолдану әдістерін байқау

Әлеуметтік желідегі радикалды насихаттың **таралу жолдарын** түсіну

Медиа сауаттылық — ақпараттық соғыстағы негізгі **қорғаныс механизмі**

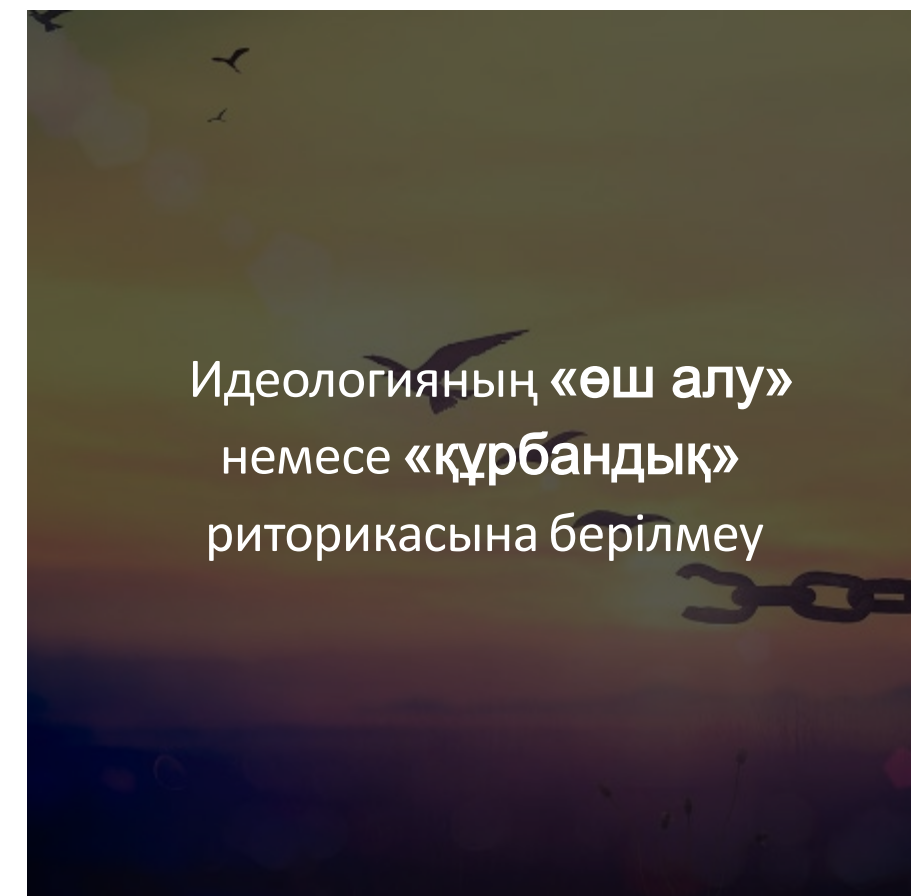

Ішкі тұрақтылық

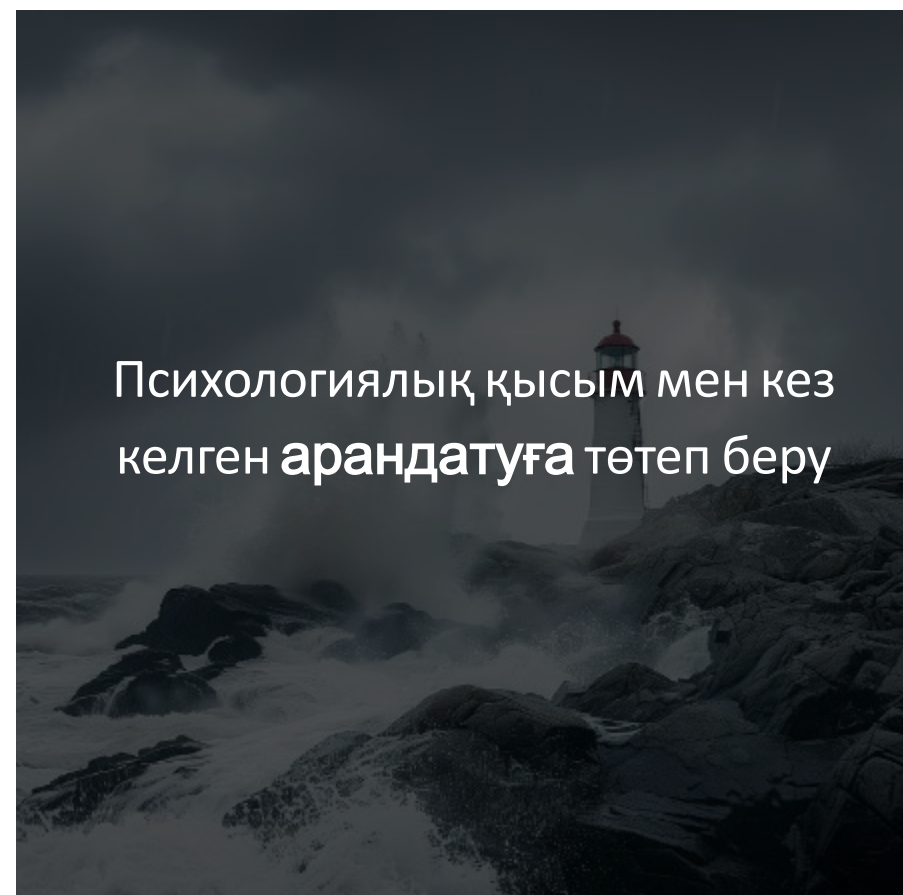
Психологиялық тұрақтылықты сақтау арқылы деструктивті

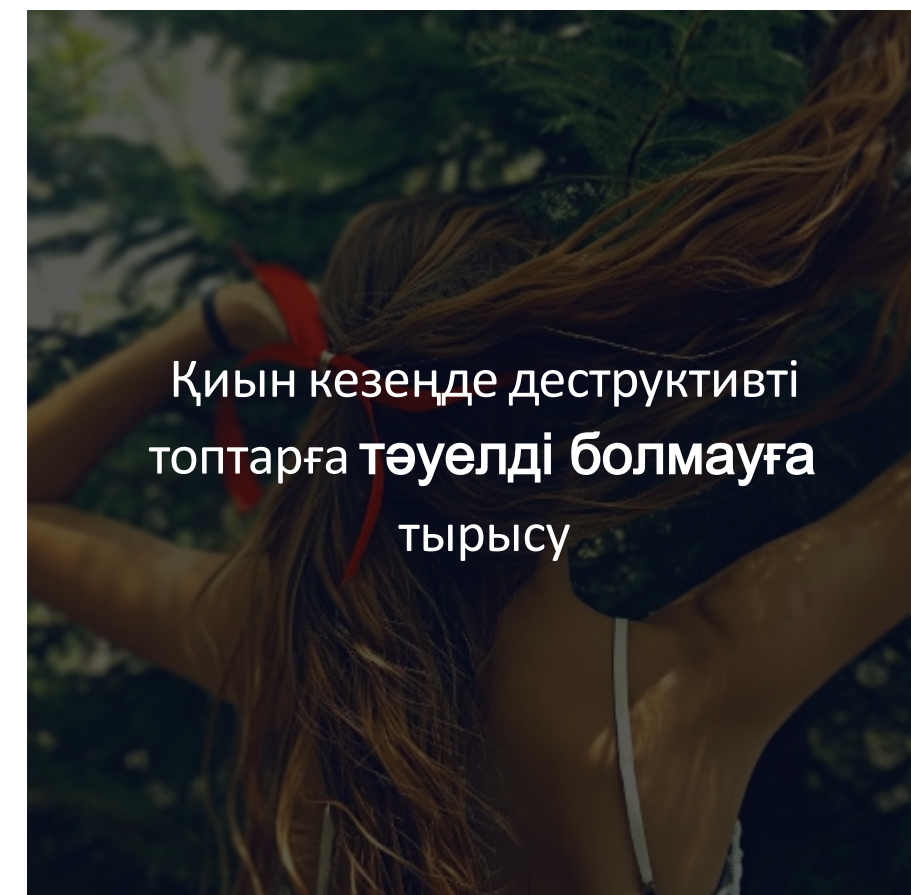
Күйзеліс пен әділетсіздік сезімі
жағдайында **өзін-өзі бақылау**

Идеологияның «өш алу»
немесе «құрбандық»
риторикасына берілмеу

Психологиялық қысым мен кез
келген **арандатуға** төтеп беру

Қиын кезеңде деструктивті
топтарға **тәуелді болмауға**
тырысу

Цифрлық кеңістіктегі сақтық

Виртуалды ортадағы деструктивті ағымдардың арбауынан

Күмәнді аккаунттармен және белгісіз адамдармен **байланыс орнатпау**

Жабық чаттар мен радикалды **топтарға қосылудан** аулақ болу

Интернеттегі жеке деректерді **қорғау** және оларды бөліспеу

Онлайн-вербовка (арбау) белгілерін **ерте анықтап**, сақ болу

Отбасы — басты қалқан

Бала тәрбиесіндегі эмоционалдық байланыстың
нығаюы деструктивті идеологияға қарсы ең тиімді
иммунитет

Баланы **бар болғаны үшін** қабылдап,
оған үнемі қолдау көрсету

Жылы сөз және **құшақтау** арқылы
баланың өзіне сенімін арттыру

Баланың әрекетін түзеу, бірақ оны
кінәламай, дұрыс жолды көрсету

Ойларын ашық айта алатын **сенімді**
және **қауіпсіз** орта жасау

Баланың интернеттегі белсенділігін
бақылау және ашық қарым-қатынас
орнату

Рухани-адамгершілік құндылықтар

Қазақстан қоғамындағы бірлік пен тұрақтылықтың негізін құрайтын тарихи және рухани ұғымдар

Мейірімділік — Құрманғазының
музыкасындағыдай халыққа қуаныш сыйлау
өнері

Зайырлылық — әр азаматтың діни сенім
бостандығы мен бірлігінің негізі

Адамгершілік — Абай Құнанбаев дәріптеген

Еңбекқорлық — Қаныш Сәтбаевтай ел дамуына
табанды еңбекпен үлес қосу

Тарихты құрметтеу — Шоқан Уәлиханов
салған ғылыми-мәдени зерттеу жолы

Бірлігіміз бекем, болашағымыз жарқын болсын!

Назарларыңызға рақмет! Деструктивті идеологиядан сақ болып,
ұлттық құндылықтарымызды бірге сақтайық.

Біздің мақсатымыз — қоғам алдындағы жауапкершілігімізді сақтап,
үлгі-өнеге болу.

